

Koodinmurtajan opas Gairaigoon

CC BY 4.0 © Olli Ruohomäki 2026-05-16

Tämä opas tarjoaa selkeät ohjeet siihen, miten gairaigoja voi purkaa kuin ne olisivat salaviestejä tai salakirjoitusta. Eiväthän ne oikeasti ole, mutta koodinmurtaminen tuntuu jännittävämmältä kuin kieliopin opiskelu. Tätä mielikuvaa jatkaen voit kuvitella olevasi salaisen signaalitiedusteluyksilön analyytikko.

1. Aloita äänneestä: Lue sana äännejaksona ja kuuntele: muistuttaako se jotakin englannin sanaa?

2. Poista täytevokaalit: Japanin äännerakenne lisää vokaaleja ääntämisen helpottamiseksi.

- Poista loppu-U: Jos sana päättyy u-vokaaliin, se on usein vain tekninen apuvokaali. (esim. desuku → desk)
- Poista loppu-O T:n tai D:n jälkeen: Japanissa t ja d saavat usein peräänsä o:n. Jos sana päättyy o:hon, kokeile poistaa se. (esim. hinto → hint, pado → pad)

3. Palauta alkuperäiset konsonantit Japanista puuttuu osa länsimaisista konsonanteista, joten äänneitä korvataan:

- R → L (raito → light, bīru → beer, kā → car)
- B → V (bideo → video)
- S / Z → TH (shīmu → theme, zatto → that)
- Chi / Ji → Ti / Di (chiketto → ticket, dejitaru → digital)
- Shi → Si (shiti → city)
- Fu / Fa → F (fairu → file)
- Geminaatta っ → kaksoiskonsonantti (kappu → cup, batto → bat)
- Pitkä vokaali lopussa → R/L-tyyppinen pätekonsonantti (bīru → beer, kā → car)

4. Palauta puuttuvat kirjaimet (reverse engineering) Japanilainen kirjoitus seuraa usein ääntämystä, ei oikeinkirjoitusta. Jotkin englannin kirjaimet katoavat kokonaan. Yritä palauttaa ne:

- K → C (kamera → camera, karē → curry, sentā → center, shiti → city)
- K / Ku → Q (kuikku → quick, kuīn → queen, kuesuto → quest)
- K / Ku / Ks → X (bokkusu → box, takushī → taxi, zairofon → xylophone)
- U / W-äänne → W (wain → wine, raito → write)
- F → PH (fon → phone, firosofi → philosophy)
- F / Ø → GH (naito → night, rafu → laugh)
- N → KN (naifu → knife, nito → knit)
- S → PS (saikoroji → psychology, sāmu → psalm)
- shon → TION / SION (sutēshon → station, misshon → mission)

5. Huomioi hiljaiset kirjaimet Jos olet lähellä oikeaa sanaa mutta jokin tuntuu puuttuvan, syy voi olla yksinkertainen: englannin hiljaiset kirjaimet eivät näy gairaigossa. Kokeile lisätä:

- K sanan alkuun (knight, know, knee)
- GH sanan loppuun (night, though, laugh)
- B ennen t:tä tai m:ää (debt, doubt, bomb, climb)
- L tietyissä yhdistelmissä (calm, walk, talk, half)
- W sanan alkuun (write, wrong, sword)
- G ennen n:ää (sign, design)
- H tiettyjen konsonanttien jälkeen (honest, hour, ghost)
- T tietyissä yhdistelmissä (castle, whistle)

6. Yhteenvetona: tilanne ja kielen rakenteelliset rajoitteet auttavat palauttamaan alkuperäisen sanan.

- Mitä sanoja tässä tilanteessa yleensä käytetään?
- Minkä sanan lauseen alku antaa olettaa?
- Missä kohdissa voi olla täytevokaaleja?
- Mitä konsonantteja on voitu korvata?
- Mitä hiljaisia kirjaimia sanasta voi puuttua?

Lyhyesti: Ei ole liioittelua sanoa, että gairaigoja ei niinkään opita — niitä tulkitaan. Englanninkieliselle puhuttu gairaigo kuulostaa vain sympaattiselta aksentilta, mutta kirjoitettuna kaikkien täytyy ensin purkaa se. Muulle kuin englanninkieliselle tämä on kolmitasoinen koodinpurkuprosessi: 1. katakanasta romajiin, 2. romajista englanniksi, 3. englannista omaan kieleen.